

ਦਿਲ ਦੇ ਬੂਹੇ

ਏ. ਜੀ. ਜੋਸ਼

ਏ. ਜੀ. ਜੋਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਸ਼ਾਸ਼ਟਾਪੂ

ਏ. ਜੀ. ਜੋਸ਼ ਹੋਰੀ ਉਰਦੂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਇਕ ਮੁਅਤਬਰ ਤੇ ਉਗ੍ਰਵਾ ਨਾ ਨੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਰਦੂ ਸ਼ਾਇਰੀ ਧਹਿਲ ਮੁਤਮਨੇ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਏ ਤੇ ਹਰ ਇਕ ਸ਼ਿਅਰ ਵਿਚ ਗਿਜ਼ਾਈਅਤ ਤੇ ਮੋਸੀਕੀ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਭਰੀ ਹੋਈ ਏ। ਏਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਟਾਂ ਬਤੀਆਂ ਮਕਬੂਲ ਨੇ।

ਜੋਸ਼ ਹੋਰੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਮਾਹੋਲ ਅਸਾਨ ਸੋਤਾਂ, ਰਮਜ਼ਾਂ, ਤਲਮੀਹਾਂ ਤੇ ਦਿਲ ਖਿਚਵੀਂ ਇਮੇਜਰੀ ਨਾਲ ਦੰਦੇ ਦੰਦ ਭਰੀ ਏ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਚੋਗਿਰਦੇ ਦੇ ਸ਼ਾਸ਼ਟਾਪੂ ਵਿੱਚੋਂ ਖਿਆਲਾਂ ਦੇ ਠੀਕਰੀ ਬਤੇ ਵੱਲ ਨਾਲ ਹਰ ਖ਼ਾਨੇ ਤੇ ਗਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਗ਼ੈਰ ਯੱਕੂ ਤੇ ਪੈਰ ਆਇਆਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਇਕ ਉੱਚੇ ਸ਼ਾਇਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੋਈ ਏ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਕਸ਼ਨ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਏ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਅਰ ਜ਼ਿਵੀ ਤੋਂ ਉਗਦਾ ਏ ਤੇ ਕਣਕ, ਧਾਨ, ਮਕਈ, ਬਾਜਰੇ ਤੇ ਸਰਹੋਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨਾਲ ਮਹਿਕ ਦਾ ਪਤੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੀਕਰ ਅਪਤਦਾ ਏ।

ਮੇਰੀ ਜਾਚੇ ਨਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇਹ ਵੇ ਕਿ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਜਾਤੀ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਮੁਸ਼ਾਹਿਦੇ ਨੂੰ ਡਾਕੋਮੈਂਟਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਂਦੀ ਬਲਕਿ, ਉਹਦੇ ਅੰਦਰ ਤਖ਼ਲੀਕ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਕਚਾ ਹੋਂਦਾ ਏ। ਜੋਸ਼ ਹੋਰੀ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਉਹ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤੇ ਨਾ ਈ ਛੋਟੀ ਜਾਦੂਗਰੀ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਿਰਾ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਨਾ ਈ ਸ਼ੁਰੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਮਤਰੂਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰਦੇ ਨੇ।

ਮੈਂ ਜੋਸ਼ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਬਲੇ ਕਦਰ ਵਾਧਾ ਸਮਝਨਾ ਵਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਰਦੂ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਖਿੱਚ ਏ ਪਰ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਖਿੱਚ, ਸਿਕ, ਸੇਕ, ਨਿੱਘਾ ਨਿੱਘਾ ਤਾਅ, ਚਾਨਣੀ, ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੇ ਵਾਸ਼ਨਾ ਏ। ਏਸੇ ਲਈ ਜੋਸ਼ ਹੋਰੀ ਵੱਡੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਤੇ ਬਤੀ ਮੁਹਾਰਤ ਤੇ ਚਾਬੁਕਦਸਤੀ ਨਾਲ ਖਿਆਲਾਂ ਤੇ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸ਼ਟਾਪੂ ਵਿਚ ਠੀਕਰੀ ਵੇਖ ਵੇਖੀ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਫਖਰ ਜਮਾਨ

ਤਤਕਰਾ

- ਏ. ਜੀ. ਜੋਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਸ਼ਾਸ਼ਟਾਪੁ... ਛਪਰ ਜਮਾਨ.....
- ਦਿਲ ਦੇ ਬਹੇ..... ਮੁਨੀਰ ਨਿਆਜ਼ੀ.....
- ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ..... ਏ. ਜੀ. ਜੋਸ਼.....
- 1. ਬੱਦਲ ਜਦ ਵੀ ਗਜਦੇ ਨੇ.....
- 2. ਛੱਟ ਛੱਟ ਜਦੋਂ ਛੱਟਕਣ ਵੰਗਾਂ.....
- 3. ਮੈਂ ਵੀ ਰਾਤਾ ਬਣ ਜਾਵਾਂਗਾ ਪਹਿਲੇ ਤੂੰ ਵੀ ਹੀਰ ਤੇ ਬਣ.....
- 4. ਏਸ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਰੋਂਦੇ ਨੇ.....
- 5. ਮੇਰਾ ਸੋਹਣਾ ਸੱਤ ਤੋਂ ਸੋਹਣਾ ਲਗਦਾ ਏ.....
- 6. ਦਸ ਰੱਬਾ ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵਾਂ.....
- 7. ਪਿਆਰ ਨਾ ਲੱਭੇ ਕੀਮਤ ਨਾਲ.....
- 8. ਅਸੀਂ ਤੇ ਯਾਰ ਬਣਾਈਏ ਚੰਗੇ.....
- 9. ਤਿਰਾ ਮੁੱਖ ਦੇ ਚੰਨ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਏ.....
- 10. ਕੀ ਕਰੀਏ ਤਿਰੇ ਗਮ ਨਈਂ ਭੁਲਦੇ.....
- 11. ਤੁਝ ਨਾ ਪੁੱਛੇ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਵਿਚ ਕੀ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਦਾ ਹਾਲ ਹੋਇਆ.....
- 12. ਜਿਹੜੇ ਦੁਖੜੇ ਫੋਲਦੇ ਰਹੇ.....
- 13. ਡੂੰਘੀਆਂ ਸ਼ਾਮਾਂ ਵੇਲੇ ਗੁੱਡੀ ਕੋਣ ਉਡਾਂਦਾ ਏ.....
- 14. ਰੱਬ ਜਾਣੇ ਕਲ ਹੋਣਾ ਕੀ ਏ.....
- 15. ਜੇ ਮਨ ਜਾਂਦੇ ਤੇਰੇ ਮਾਪੇ.....
- 16. ਕੀ ਰੋਗ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਪਾਲਿਆ ਏ.....
- 17. ਅੱਜ ਟੁੱਟੀਆਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ.....
- 18. ਸੱਚ ਬੋਲ ਕੇ ਯਾਰ ਬਣਾਏ.....
- 19. ਜਦੋਂ ਹੁਸਨ ਪੁਆਤੇ ਪਾਵੇ.....
- 20. ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਬਲਦੀ ਏ.....
- 21. ਹਰ ਪਾਸੇ ਘੁਪ ਹਨੇਰੇ ਨੇ.....
- 22. ਕੀ ਕਰੀਏ ਹੁਣ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ.....
- 23. ਪਹਿਲੇ ਸੋਹਣੀ ਸੁਰਤ ਸੰਗਦੀ ਏ.....
- 24. ਅਸੀਂ ਰਾਹਵਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਤਕਦੇ ਰਹੇ.....
- 25. ਜਿਹੜੇ ਰਾਂਝੇ ਚੁਰੀਆਂ ਖਾਂਦੇ.....
- 26. ਲੁਕਣ ਮੀਟੀ ਖੇਡਦੇ ਖੇਡਦੇ ਲੁਕਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ.....
- 27. ਸਾਨੂੰ ਡੰਗ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਮਾਰੇ ਨੇ.....
- 28. ਏਥੇ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਫੰਦੇ ਨੇ.....
- 29. ਏਥੇ ਵਖਤ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਂਦੇ ਨੇ.....
- 30. ਜਿਹੜੇ ਪੈਂਡੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਂਦੇ.....

ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ

ਮੇਰੇ ਦਿਲ 'ਚ ਬਤੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਇਹ ਤਾਅ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ 'ਚ ਕੁਝ ਲਿਖਾਂ ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਮਜਮੂਏ "ਤੇਰ ਆਇਅਦ" ਤੇ "ਇਸ਼ਕ ਕੇ ਮੋਸਮ" ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣ 'ਚ ਰੁੱਝਿਆ ਰਿਹਾ। ਜਦ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਜਮੂਏ ਛਾਪੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਤੇ ਫੇਰ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਰੱਬ ਦਾ ਢੇਰ ਸ਼ੁਕਰ ਏ ਕਿ ਉਹਨੇ ਮੇਰੀ ਇਹ ਤਿਲੀ ਮੁਰਾਦ ਸਿਰੇ ਚਾਤੀ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲਾਂ, ਨਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਪਰਾਗਾ ਤੁਹਾਡੀ ਖ਼ਿਦਮਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਵਾਂ।

ਮੈਂ ਤੇ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਏਸ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਏ ਪਈ ਕਿੱਤੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਨਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬੋਤਾ ਬਹੁਤਾ ਲਿਖਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਇਆ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਬੋਲੀ ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਿਖਾਈ ਸੀ ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕੁਝ ਕਿਉਂ ਨਈਂ ਲਿਖ ਸਕਿਆ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਸ਼ਾਇਰ ਯਾਂ ਲਿਖਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਈਂ ਕਰਤਾ। ਮੈਂ ਤੇ ਸਿਧੇ ਸਾਦੇ ਅੱਖਰਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦਿੱਤੀ ਏ।

ਇਹ ਗੱਲ ਤੇ ਮੈਂ 1995 ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਐਡੀਸ਼ਨ ਬਤੀ ਛੇਤੀ ਮੁਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਮੈਂ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ। ਪਰ ਮੈਂ ਮੁਆਫੀ ਵੀ ਚਾਹੁਣਾ ਵਾਂ ਕਿ ਅਗਲੇ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦੇਰ ਹੋਈ, ਤੇ ਦੇਰ ਜਦੋਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਛਪੇ ਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਬਬ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਏ। ਹੁਣ ਉਹ ਸਬਬ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟੇ ਦੱਸਾਂ। ਮੁਆਫੀ ਤੇ ਫੇਰ ਮੁਆਫੀ। ਨਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਵਾਂ। ਕੁਝ ਹੋਵੇ ਕਾਰੀ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਣਗੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਤੋਹ ਕੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

ਏ ਜੀ. ਜੋਸ਼

BE SATGURU'S TRUE GURSIKH
BE TRUTHFUL, FAITHFUL
BE NON-VIOLENT, TOLERANT, MERCIFUL
BE VEGETARIAN - ORGANIC
BE PEACE-LOVER - PEACEFUL RESPECT WORLD PEACE

"CONGRATULATIONS"
ON BLISSFUL AUSPICIOUS PARKASH DIWAS

FROM:-
S. S. JEET

OF: H.H. SHRI SATGURU JAGJIT SINGH JEE
H.H. Shri Satguru Jagjit Singh Ji Library
36 Margery Park Road
Forest Gate, London E7 9JY

ਬੱਦਲ ਜਦ ਵੀ ਚੱਜਦੇ ਨੇ ।
ਦਿਲ ਦੇ ਬੂਹੇ ਵੱਜਦੇ ਨੇ ।

ਪਿਆਰ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਤਕ ਤਕ ਕੇ,
ਨੈਣ ਕਦੀ ਨਾ ਚੱਜਦੇ ਨੇ ।

ਸੋਹਣੀਆਂ ਨਈਂ ਜੇ ਔਜ ਹੀਰਾਂ,
ਚਾਂਝੇ ਵੀ ਕਦ ਜਚਦੇ ਨੇ ।

ਸੋਹਣੀਆਂ ਡੋਬ ਕੇ ਹੱਸਦੇ ਆਪ,
ਜ਼ਾਲਿਮ ਮਹੀਂਵਾਲ ਔਜ ਦੇ ਨੇ ।

ਦਿਲ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ ਤੇ ਬੁਲੀਆਂ ਤੇ,
ਸਜਣਾਂ ਹਾਸੇ ਹਸਦੇ ਨੇ ।

‘ਜੋਸ਼’ ਅਜ਼ੀਮ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ,
ਔਬ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੱਜਦੇ ਨੇ ।

○○○

ਛਟ ਛਟ ਛਟ ਜਦੋਂ ਛਟਕਣ ਵੰਗਾਂ ।
ਚੱਥ ਤੋਂ ਗਈ ਜਵਾਨੀ ਮੰਗਾਂ ।

ਟੱਲੀ ਵਾਂਗੂੰ ਦਿਲ ਵਜਦਾ ਏ,
ਜਦ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਾਂ ।

ਮਹਿੰਦੀ ਵਾਲੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ,
ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੇ ਲਹੂ ਵਿਚ ਚੰਗਾਂ ।

ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਿਵੇਂ ਦੱਸਾਂ,
ਘਬਰਾਵਾਂ ਤੇ ਨਾਲੇ ਸੰਗਾਂ ।

ਜੀ ਕਰੇ 'ਜੋਸ਼' ਬੁਝਾਏ ਨੂੰ ਮੈਂ,
ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਸੂਲੀ ਟੰਗਾਂ ।

○○○

ਮੈਂ ਵੀ ਰਾਂਝਾ ਬਣ ਜਾਵਾਂ ਗਾ ਪਹਿਲੇ ਤੂੰ ਵੀ ਹੀਰ ਤੇ ਬਣ ।
ਫੇਰ ਮੈਂ ਕਿਸਮਤ ਅਜ਼ਮਾਵਾਂ ਗਾ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਤਕਦੀਰ ਤੇ ਬਣ ।

ਸੀਨਾ ਤਾਣ ਕੇ ਝਲ ਲਵਾਂਗਾ, ਏਨਾ ਵੀ ਮੈਂ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਨਹੀਂ,
ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਧਾ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਖੁੱਭੇ ਹੁਸਨ ਦਾ ਤੂੰ ਉਹ ਤੀਰ ਤੇ ਬਣ ।

ਤੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਖਾਬਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤੇ ਰਾਤਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਨੇਂ,
ਤੇਰਾ ਫਰਜ਼ ਏ ਹੁਣ ਤੂੰ ਇਹਨਾਂ ਖਾਬਾਂ ਦੀ ਤਾਅਬੀਰ ਤੇ ਬਣ ।

ਜੋਗੀ ਵਾਲਾ ਫੇਰਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਪੰਛੀਆਂ ਵਾਲਾ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ,
ਜਿਹਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾ ਨਾ ਸਕੀਏ ਤੂੰ ਐਸੀ ਜੰਜੀਰ ਤੇ ਬਣ ।

ਕਿਸੇ ਨਸੀਬਾਂ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਈ ਮਿਲਦੀ ਏ ਏਥੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਛਾਂ,
ਜੇ ਇਹ ਛਾਂ ਹੰਡਾਈ ਏ ਤੇ ਜੁਲਫ਼ ਦਾ 'ਜੋਸ਼' ਅਸੀਰ ਤੇ ਬਣ ।

○○○

ਏਸ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਰੋਂਦੇ ਨੇ ।
ਉਹ ਨਿੱਤ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਧੋਂਦੇ ਨੇ ।

ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਵੀ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਏ,
ਫੁੱਲ ਸਜਰੇ ਜਦ ਤਕ ਹੋਂਦੇ ਨੇ ।

ਕਦੀ ਲੇਖ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਾਗਦੇ ਨਈਂ
ਜਿਹੜੇ ਲੰਮੀ ਤਾਣ ਕੇ ਸੋਂਦੇ ਨੇ ।

ਛੱਤ ਕੋਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ,
ਨਿੱਤ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਛੱਪਰ ਚੋਂਦੇ ਨੇ?

ਫੁੱਲ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਖਿਤ ਸਕਦੇ ਨਈਂ,
ਜਿਹੜੇ ਹੱਥੀਂ ਕੰਡੇ ਬੋਂਦੇ ਨੇ ।

ਕਦੀ ਦਿਲ ਦਾ ਭੇਤ ਨਾ ਦਵੀਂ 'ਜੋਸ਼'
ਇਹ ਯਾਰ ਤੇ ਨਬਜ਼ਾਂ ਟੋਹੰਦੇ ਨੇ ।

○○○

ਮੇਰਾ ਸੋਹਣਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਸੋਹਣਾ ਲਗਦਾ ਏ ।
ਉਹਦਾ ਮੁਖੜਾ ਚਾਨਣ ਸਾਰੇ ਜੱਗ ਦਾ ਏ ।

ਸੱਧਰਾਂ ਦਾ ਭਾਂਬੜ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਬਲਦਾ ਏ,
ਸਾਹਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸੇਕ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਔਗ ਦਾ ਏ ।

ਔਖ ਮਿਲਾ ਕੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਲੁੱਟ ਲਿਆ,
ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਠੱਗ ਵੀ ਨਈਂ ਕੋਈ ਠਗਦਾ ਏ ।

ਪਾਂਦਾ ਏ ਦਿਲ ਤੇ ਨਿਤ ਲਿਸ਼ਕਾਰੇ ਲੋਂਗ ਤਿਰਾ,
ਜਗ ਦੀਵਾਨਾ ਏਸੇ ਦੀ ਜਗਮਗ ਦਾ ਏ ।

ਗੂੜ੍ਹਾ ਰੰਗ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਮਹਿੰਦੀ ਦਾ,
ਸ਼ਾਮਿਲ ਇਸ 'ਚ ਲਹੂ ਮਿਰੀ ਰਗ ਰਗ ਦਾ ਏ ।

ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾ ਕੇ ਜਿੱਤਿਆ ਪਿਆਰ,
ਉੱਚਾ ਸ਼ਮਲਾ ਓਸ ਆਸ਼ਿਕ ਦੀ ਪੱਗ ਦਾ ਏ ।

ਸੋਹਣਾ ਉਹੋ 'ਜੋਸ਼' ਏ ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਲ ਸੋਹਣਾ,
ਅਸਲੀ ਮੁੱਲ ਤੇ ਮੁੰਦਰੀ ਦਾ ਨਈਂ ਨੱਗ ਦਾ ਏ ।

○○○

ਦਸ ਰੱਬਾ ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵਾਂ।
ਕਿਵੇਂ ਚੁਸਿਆ ਯਾਰ ਮਨਾਵਾਂ।

ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਦਿਲ ਟੁੱਟੀਆਂ ਨੇਂ ਆਸਾਂ,
ਹੁਣ ਮੈਂ ਕਿਵੇਂ ਦਿਲ ਪਰਚਾਵਾਂ।

ਸ਼ਿਕਰ ਦੁਪਹਿਰ, ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਏ,
ਇਸ਼ਕ ਨਿਮਾਣਾ ਲਭਦਾ ਛਾਵਾਂ।

ਫੇਰ ਲਵੇ ਜੇ . ਸੱਜਣ ਔਖਾਂ,
ਫੇਰ ਨਾ ਲਭਦੀਆਂ ਕਿੱਧਰੇ ਥਾਵਾਂ।

‘ਜੋਸ਼’ ਨਈਂ ਸੋਖੀ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ਲ,
ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੈਂਡਾ, ਔਖੀਆਂ ਰਾਹਵਾਂ।

○○○

ਪਯਾਰ ਨਾ ਲੱਭੇ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ।
ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਏ ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ।

ਦਿਲ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦਾ ਸੋਦਾ ਯਾਰ,
ਤੋੜ ਨਾ ਨਿੱਭੇ ਦੋਲਤ ਨਾਲ ।

ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੂਰਤ ਵੀ,
ਮਿਲੇ ਨਾ ਉਸਦੀ ਸੂਰਤ ਨਾਲ ।

ਉਮਰ ਦਾ ਹਾਸਿਲ ਨੇ ਉਹ ਦਿਨ,
ਜੋ ਗੁਜ਼ਰੇ ਤੇਰੀ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ।

ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਅਦਾ ਕਰ 'ਜੋਸ਼'
ਜੋ ਪੱਲ ਲੰਘੇ ਇੱਜਤ ਨਾਲ ।

○○○

ਅਸੀਂ ਤੇ ਯਾਰ ਬਣਾਏ ਚੰਗੇ ।
ਫੱਟ ਉਹਨਾਂ ਵੀ ਲਾਏ ਚੰਗੇ ।

ਸੱਜਣ ਹੋ ਗਏ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੇ,
ਸਾਨੂੰ ਨਾਜ਼ ਵਿਖਾਏ ਚੰਗੇ ।

ਦਿਲ ਸੀਨੇ ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਲੈ ਗਏ,
ਹੱਸ ਕੇ ਉਹ ਸਰਮਾਏ ਚੰਗੇ ।

ਗ਼ੈਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗ ਗਏ ਗੱਲੀਂ,
ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਉਹ ਆਏ ਚੰਗੇ ।

ਕਿਸੇ ਦੀ ਅੱਖ ਇਥੇ ਪਿਆਰ ਨਾ ਮਿਲਿਆ,
ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਰੋਗ ਉਠਾਏ ਚੰਗੇ ।

ਠੀਕ ਈ ਕਹਿੰਦਾ ਏ ਜਗ ਸਾਰਾ,
ਅਪਣਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਾਏ ਚੰਗੇ ।

‘ਜੋਸ਼’ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਾਲ ਨਾ ਪੁਛਿਆ,
ਅਸੀਂ ਵੀ ਜਗ ਤੇ ਆਏ ਚੰਗੇ ।

○○○

ਤਿਰਾ ਮੁੱਖ ਤੇ ਚੰਨ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਏ ।
ਪਰ ਘਾਟਾ ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਦਾ ਏ ।

ਤਿਰੇ ਫੁੱਲ ਕਲੀਆਂ ਜਿਹੇ ਹਾਸੇ ਨੇ,
ਜਿਵੇਂ ਬਾਗ਼ ਬਹਾਰ 'ਚ ਖਿਲਦਾ ਏ ।

ਓਹੋ ਦਿਲ ਮਿਲਦੇ ਨੇਂ ਆਪਸ ਵਿਚ,
ਜਦੋਂ ਲੇਖ ਸਿਤਾਰਾ ਮਿਲਦਾ ਏ ।

ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਐਵੇਂ ਨਈਂ ਹੁੰਦਾ,
ਇਹ ਸੋਦਾ ਦਿਲ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦਾ ਏ ।

ਦਿਲ ਦੇ ਕੇ 'ਜੋਸ਼' ਨਾ ਪਛਤਾਈਏ,
ਹੱਲ ਇੱਕੋ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਏ ।

○○○

ਕੀ ਕਰੀਏ ਤਿਰੇ ਗਮ ਨਈਂ ਭੁਲਦੇ ।
ਦਾਗ਼ ਜੁਦਾਈਆਂ ਦੇ ਨਈਂ ਧੁਲਦੇ ।

ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮਨ ਮਨ ਕੇ ਅੱਜ,
ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਏ ਆਂ ਚੁਲਦੇ ।

ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਗੁੱਡੀ ਅਸੀਂ ਉਡਾਂਦੇ,
ਜੇਕਰ ਡੋਰ ਦੇ ਗੰਝਲ ਖੁਲਦੇ ।

ਦਿਲ ਜੇ ਕਾਬੂ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ,
ਹੁਸਨ ਤਿਰੇ ਤੇ ਕਦੀ ਨਾ ਛੁਲਦੇ ।

ਅਸੀਂ ਨਾ ਆਪਣਾ ਮੁਲ ਪੁਆਇਆ,
ਨਈਂ ਤੇ ਹੀਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭੁਲਦੇ ।

ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਦੱਸੀਂ ਸਜਣਾ,
ਭੇਤ ਪਿਆਰ ਦੇ ਕਿਸਰਾਂ ਖੁਲਦੇ ।

‘ਜੋਸ਼’ ਮਿਟੀ ਵਿਚ ਰੋਲ ਨਾ ਅਥਰੂ,
ਇਹ ਮੋਤੀ ਨੇ ਭਾਰੇ ਮੁਲ ਦੇ ।

○○○

ਕੁਝ ਨਾ ਪੁੱਛੋ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਵਿਚ ਕੀ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਦਾ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ।
ਜਿਸ ਦੇ ਹੁਸਨ ਤੇ ਸਾਡੀ ਔਖ ਸੀ ਉਹੋ ਗ਼ੀਰ ਦਾ ਮਾਲ ਹੋਇਆ ।

ਡਿਗਦੇ ਢਹਿੰਦੇ ਚਲਦੇ ਪਏ ਆ ਹਾਲੇ ਤੀਕ ਉਸ ਰਸਤੇ ਤੇ,
ਸਮਝ ਨਈਂ ਆਉਂਦੀ ਕੀ ਕਰੀਏ ਹੁਣ ਪਿਆਰ ਤੇ ਇਕ ਜੰਜਾਲ ਹੋਇਆ ।

ਠੰਡੇ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਮਾਰਨ ਫੁਕਾ ਉਹ ਤੇ ਝੱਲੇ ਨੇਂ,
ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੇ ਫੁਕ ਨਾ ਮਾਰੀ ਪੈਦਾ ਜਦੋਂ ਉਬਾਲ ਹੋਇਆ ।

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਜੀਣ ਲਈ ਵੀ, ਯਾਰੋ ਮਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਏ,
ਜਾਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾਣ ਬਿਨਾਂ ਕਦ ਹਾਸਿਲ ਕੋਈ ਕਮਾਲ ਹੋਇਆ ।

ਕਿਸ ਦੇ ਔਰੋ ਕਰੀਏ ਸ਼ਿਕਵਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਸੀਏ ਦਿਲ ਦਾ ਹਾਲ,
ਔਖੇ ਵੇਲੇ 'ਜੋਸ਼' ਕੋਈ ਵੀ ਕਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ।

ਜਿਹੜੇ ਦੁਖੜੇ ਫੋਲਦੇ ਰਹੇ ।
ਜਿੰਦ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਰੋਲਦੇ ਰਹੇ ।

ਸਮਝੀ ਨਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ,
ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਰਹੇ ।

ਪੇਚਾ ਇਸ਼ਕ ਲੜਾਂਦੇ ਕੀ,
ਗੁੰਝਲ ਛੋਰ ਦੀ ਪੋਲਦੇ ਰਹੇ ।

ਉਛਣ ਤੇ ਨਾ ਚਲਿਆ ਵੱਸ,
ਕਟੇ ਪਰਾ ਨੂੰ ਤੋਲਦੇ ਰਹੇ ।

ਨੇੜੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ਲ ਸੀ,
ਕਦਮ 'ਜੋਸ਼' ਦੇ ਛੋਲਦੇ ਰਹੇ ।

○○○

ਛੁੰਘੀਆਂ ਸ਼ਾਮਾਂ ਵੇਲੇ ਗੁੱਡੀ ਕੌਣ ਉਡਾਂਦਾ ਏ।
ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਪੇਚਾ ਕੌਣ ਲੜਾਂਦਾ ਏ।

ਦਿਲ ਦੇ ਨਾਲ ਵਟਾਣਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਤੇ ਗਲ ਦੂਰੀ ਦੀ ਏ,
ਅਜ ਕਲ ਯਾਰੋ ਪਗ ਨਾਲ ਪਗ ਕੌਣ ਵਟਾਂਦਾ ਏ।

ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਚੌਲਾ ਪਾ ਕੇ ਦੇਣ ਦਿਲਾਸੇ ਝੂਠੇ,
ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਦਰਦ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੌਣ ਵੰਡਦਾ ਏ।

ਅਜਕਲ ਦੇ ਰਾਤੇ ਸਤਕਾਂ ਤੇ ਹੀਰਾਂ ਲਭਦੇ ਨੇ,
ਛੱਡ ਕੇ ਤਖ਼ਤ ਹਜ਼ਾਰਾ ਮੱਤਾਂ ਕੌਣ ਚਰਾਂਦਾ ਏ।

ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਸੀਂ ਯਾਰ ਪਿਆਰ ਦਾ ਧੰਦਾ,
ਫਾਹੀ ਦੇ ਵਿਚ ਗਰਦਨ ਆਪਣੀ ਕੌਣ ਫਸਾਂਦਾ ਏ।

ਮੁਦਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਦਿਲੋਂ ਭੁਲਾਈ ਬੇ ਕਦਰੇ ਦੀ ਯਾਰੀ,
ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਆ ਕੇ ਨੀਂਦਾ ਕੌਣ ਉਡਾਂਦਾ ਏ।

ਹੋਣੀ ਹੈ ਕੇ ਰਹਿੰਦੀ ਏ ਅਸਾਂ ਹੋਣਾ ਸੀ ਵੱਖ ਹੋਏ,
'ਜੋਸ਼' ਆਪਣਾ ਘਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਕੌਣ ਲੁਟਾਂਦਾ ਏ।

○○○

(ਪੀ. ਟੀ. ਵੀ. ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰੰਗ 'ਚ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ 'ਡਾ. ਅਜਮਲ ਨਿਆਜ਼ੀ ਹੋਰੀ ਸਨ)

ਚੱਬ ਜਾਣੇ ਕਲ ਹੋਣਾ ਕੀ ਏ ।
ਮਿਲਣਾ ਕੀ ਤੇ ਖੋਣਾ ਕੀ ਏ ।

ਭੁੱਲ ਜਾਈਏ ਹੁਣ ਪਿਆਰ ਦਾ ਕਿੱਸਾ,
ਮਾਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ਕੀ ਏ ।

ਮੋਤ ਦੀਆਂ ਜਦ ਹੋਣ ਉਡੀਕਾਂ,
ਜਾਗਣਾ ਕੀ ਤੇ ਸੋਣਾ ਕੀ ਏ ।

ਤਨ ਮਨ ਵੱਸ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੇ,
ਪੈਰਾਂ ਤਾਰ ਖਲੋਣਾ ਕੀ ਏ ।

ਪਿਆਰ ਦੇ ਮੋਤੀ ਖਿਲਰ ਗਏ ਨੇ,
ਸੱਧਰਾਂ ਹਾਰ ਪਰੋਣਾ ਕੀ ਏ ।

ਹੰਝੂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੇਖ ਬਦਲਦੇ,
'ਜੋਸ਼' ਇਹ ਹੋਣਾ ਪੈਣਾ ਕੀ ਏ ।

○○○

ਜੇ ਮਨ ਜਾਦੇ ਤੇਰੇ ਮਾਪੇ ।
ਕਦੀ ਨਾ ਪੈਦੇ ਯਾਰ ਸਿਆਪੇ ।

ਤੂੰ ਵੀ ਅੱਜ ਸੁਹਾਗਣ ਹੁੰਦੀ,
ਅਸੀਂ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਸੋਹਣੀਏ ਪਾਪੇ ।

ਤਿਰੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਨੀ,
ਕੱਟੇ ਕਸ਼ਟ ਤੇ ਖਾਹਦੇ ਕਾਪੇ ।

ਸ਼ਿਅਰ ਜਿਹੜੇ ਤਿਰੇ ਹਿਜਰ 'ਚ ਹੋਏ,
ਕਿਤੇ ਨਈਂ ਲੀਕੇ ਕਿਤੇ ਨਾ ਛਾਪੇ ।

ਹਿਜਰ ਤਿਰੇ ਵਿਚ ਬਾਲ ਕੇ ਹੰਝੂ,
ਅੱਗ ਸ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਸੇਕੀ ਆਪੇ ।

‘ਜੋਸ਼’ ਤੇ ਭੁਲ ਗਿਆ ਹੋਸ਼ ਵੀ ਆਪਣੇ,
ਛੱਟ ਜਿਗਰ ਦੇ ਕਿਹੜਾ ਨਾਪੇ ।

○○○

ਕੀ ਰੋਗ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਪਾਲਿਆ ਏ ।
ਇਕ ਔਗ ਦਾ ਭਾਂਬੜ ਬਾਲਿਆ ਏ ।

ਓਸ ਸੁਣਿਆ ਏ ਭਾਵੇਂ ਨਈਂ ਸੁਣਿਆ,
ਅਸੀਂ ਦਿਲ ਦਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾ ਲਿਆ ਏ ।

ਇਹ ਹਿਜਰ ਨਵਾਂ ਨਈਂ ਮੇਰੇ ਲਈ,
ਇਹ ਸਾਡਾ ਵੇਖਿਆ ਭਾਲਿਆ ਏ ।

ਜਦ ਭਕਿਆ ਉਹਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ,
ਉਹਨੇ ਸਾਥੋਂ ਮੁੱਖ ਲੁਕਾ ਲਿਆ ਏ ।

ਇਕ ਵਾਰ ਉਹ ਮੁਖਤਾ ਵੇਖਣ ਲਈ,
ਕਈ ਵਾਰੀ ਮੋਤ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਏ ।

‘ਜੋਸ਼’ ਆਇਆ ਨਈਂ ਉਹ ਤੇ ਕੀ ਹੋਇਆ,
ਅਸੀਂ ਚੋ ਕੇ ਜੀ ਪਰਚਾ ਲਿਆ ਏ ।

○○○

ਔਜ ਟੁੱਟੀਆਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ।
ਸਜਣਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੁਕਾਰਾਂ ।

ਕੀ ਨਾਂ ਵੇਰੀ ਦਾ ਲਈਏ,
ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਸਾਡੇ ਯਾਰਾਂ ।

ਅਸਾਂ ਜਿੰਦ ਵੀ ਦਾ ਤੇ ਲਾਈ,
ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਮਿਲੀਆਂ ਹਾਰਾਂ ।

ਪੰਗਰ ਪਏ ਜ਼ਖਮ ਪੁਰਾਣੇ,
ਆਈਆਂ ਨੇ ਫੇਰ ਬਹਾਰਾਂ ।

ਜਿੰਦ 'ਜੋਸ਼' ਦੀ ਪਲ ਦੋ ਪਲ ਏ,
ਹੁਣ ਸਾਂਵਲ ਮੋਤ ਮੁਹਾਰਾਂ ।

○○○

ਸੱਚ ਬੋਲ ਕੇ ਯਾਰ ਗੰਵਾਏ ।
ਕਈ ਆਪਣੇ ਹੋਏ ਪਰਾਏ ।

ਹਰ ਦੋਰ 'ਚ ਕੈਦੋ ਜਿਤਿਆ,
ਰਾਂਝੇ ਨੇ ਧੋਖੇ ਖਾਏ ।

ਸਾਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਇਸ ਮਹਿਫ਼ਿਲ 'ਚ,
ਕਈ ਯਾਰ ਸਾਡੇ ਸ਼ਰਮਾਏ ।

ਏਥੇ ਕੁਝ ਬੇ ਅਕਲੇ ਲੋਕਾਂ,
ਸੁਲੀ ਮਨਸੂਰ ਚੜ੍ਹਾਏ ।

ਇਸ਼ਕੇ ਦੀ ਰਾਹ 'ਚ ਕੰਡੇ,
ਕਈ ਲੋਕਾਂ 'ਜੋਸ਼' ਵਿਛਾਏ ।

○○○

ਜਦੋਂ ਹੁਸਨ ਪੁਆਤੇ ਪਾਵੇ ।
ਦਸ ਇਸ਼ਕ ਕਿੱਥੇ ਟੁਰ ਜਾਵੇ ।

ਦੁਨੀਆ ਏ ਇਕ ਭੁਲੇਖਾ,
ਹਰ ਬੰਦਾ ਭੁਲ ਭੁਲ ਜਾਵੇ ।

ਦਿਲ ਤੋੜੇ ਜਿਸ ਦਾ ਵਾਇਜ਼,
ਉਹ ਮੇਖਾਨੇ ਵਿਚ ਆਵੇ ।

ਉਹ ਰਹਿੰਦੀ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣ,
ਜਿਹੜੀ ਮਨ ਪੀਆ ਦੇ ਭਾਵੇ ।

ਨਈਂ 'ਜੋਸ਼' ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੁਣਦਾ,
ਇਸ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕੋਟ ਮਨਾਵੇ ।

○○○

ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਬਲਦੀ ਏ ।
ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਨੇਰੀ ਚਲਦੀ ਏ ।

ਹੁੰਦਾ ਏ ਖੂਨ ਅਰਮਾਨਾਂ ਦਾ,
ਜਿੰਦ ਸੋ ਸੋ ਦੁਖੜੇ ਝਲਦੀ ਏ ।

ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੀ ਏ ਤਕਦੀਰ ਉਸ ਨੂੰ,
ਜੋ ਜਿੰਦ ਗ਼ਮਾਂ ਵਿਚ ਢਲਦੀ ਏ ।

ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਮਸਤੀ ਰਚਦੀ ਏ,
ਜਦੋਂ ਅੱਖ ਜਵਾਨੀ ਮਲਦੀ ਏ ।

‘ਜੋਸ਼’ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਖੇਡ ਜੋ ਮੁਕ ਜਾਵੇ,
ਫਿਰ ਮੋਤ ਆਈ ਨਾ ਟਲਦੀ ਏ ।

○○○

ਹਰ ਪਾਸੇ ਘੁਪ ਹਨੇਰੇ ਨੇ ।
ਪਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਤੇਰੇ ਨੇ ।

ਫੇਰੋ ਨਾ ਯਾਰੋ ਔਖੀਆਂ ਨੂੰ,
ਹਾਲੀ ਦਿਲ ਇਹ ਜ਼ਖਮ ਬਥੇਰੇ ਨੇ ।

ਕਿਵੇਂ ਕਟੀਏ ਹਿਜਰ ਦੀਆਂ ਚਾਤਾਂ,
ਸੋਚਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਸਵੇਰੇ ਨੇ ।

ਏਸ ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ,
ਬਸ ਜੋਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਫੇਰੇ ਨੇ ।

ਜਿਹੜੇ ਯਾਰੀ ਦਾ ਮੁਲ ਪਾਂਦੇ ਨਈਂ,
ਕੀ ਮੱਜਣ 'ਜੋਸ਼' ਉਹ ਤੇਰੇ ਨੇ?

○○○

ਕੀ ਕਰੀਏ ਹੁਣ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ।
ਰੁਸੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤਕਦੀਰਾਂ ਨੂੰ ।

ਛੰਗ ਮਾਰ ਕੇ ਸੱਪ ਤੇ ਨੱਸ ਗਿਆ,
ਤੂੰ ਬੈਠ ਕੇ ਪਿਟ ਲਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ।

ਰੁਲ ਜਾਵੇਂਗਾ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗੂੰ,
ਕਿਉਂ ਕਰਨਾ ਏਂ ਤੰਗ ਛਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ।

ਤੇਰੀ ਦੀਦ ਹਿਆਤੀ ਸਾਡੀ ਏ,
ਤੂੰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕੈਦ ਅਸੀਰਾਂ ਨੂੰ ।

ਬਸ ਰੱਬ ਈ ਬਖਸ਼ਣ ਵਾਲਾ ਏ ।
ਇਸ 'ਜੋਸ਼' ਦੀਆਂ ਤਕਸੀਰਾਂ ਨੂੰ ।

○○○

ਪਹਿਲੋਂ ਸੋਹਣੀ ਸੂਰਤ ਸੰਗਦੀ ਏ ।
ਫਿਰ ਸਪਣੀ ਵਾਂਗੂੰ ਡੰਗਦੀ ਏ ।

ਉਹਦਾ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਏ ਲੁਟ ਕੇ ਦਿਲ,
ਜਿਹਦੇ ਕੋਲੋਂ ਹੱਸ ਕੇ ਲੰਘਦੀ ਏ ।

ਜਿਹਤਾ ਪਿਆਰ ਦੀ ਪੀਘ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦਾ ਏ,
ਦੁਨੀਆ ਸੁਲੀ ਤੇ ਟੰਗਦੀ ਏ ।

ਪਿਆਰ ਆਵਦਾ ਏ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਉੱਤੇ,
ਜਦੋਂ ਜਾਨ ਉਹ ਸਾਡੀ ਮੰਗਦੀ ਏ ।

ਜਿਹਦੇ ਹਾਸਿਦ ਬਹੁਤੇ 'ਜੋਸ਼' ਹੋਵਣ,
ਉਹਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਬਹੁਤਾ ਰੰਗਦੀ ਏ ।

○○○

ਅਸੀਂ ਰਾਹਵਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਤਕਦੇ ਰਹੇ ।
ਧੁੱਪ ਜਰਦੇ, ਧੂੜਾਂ ਫੱਕਦੇ ਰਹੇ ।

ਉਹਨਾਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਖਬਰ ਹੋਈ,
ਏਸ ਦਿਲ ਇਹ ਲਾਵੇ ਪਕਦੇ ਰਹੇ ।

ਕੋਈ ਗਲ ਨਾ ਦਿਲ ਦੀ ਕਰ ਸਕੇ,
ਬਸ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਲ ਤਕਦੇ ਰਹੇ ।

ਇਸ਼ਕ, ਆਸ਼ਕਾਂ ਸਦਾ ਕਮਾਇਆ ਏ,
ਲੱਖ, ਕੰਦੋ ਰਾਹਵਾਂ ਡਕਦੇ ਰਹੇ ।

‘ਜੋਸ਼’ ਉਹ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ ਮਨਜ਼ਿਲ ਤੇ,
ਜਿਹੜੇ ਰਾਹਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਥੱਕਦੇ ਰਹੇ ।

○○○

ਜਿਹੜੇ ਰਾਝੇ ਚੂਰੀਆ ਖਾਂਦੇ।
ਜਿੰਦਗੀ ਜੋਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਂਦੇ।

ਅਸਮਾਨਾਂ ਤੇ ਪੀਂਘ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ,
ਧਰਤੀ ਤੇ ਮੂੰਹ ਪਰਨੇ ਆਂਦੇ।

ਸ਼ੇਕ ਜੁਦਾਈ ਦਾ ਉਹ ਛੱਕਦੇ,
ਜੋ ਤੰਦੂਰ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਤਾਂਦੇ।

ਮਿਲਦੀ ਨਈਂ ਤਾਅਬੀਰ ਕਦੀ ਵੀ।
ਨਿਤ ਸੁਹਾਨੇ ਖਾਬ ਦਿਖਾਂਦੇ।

‘ਜੋਸ਼’ ਨੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗਲ ਨਈਂ ਦਸਣੀ,
ਕਿਉਂ ਪੁਛਦੇ ਓ ਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ।

○○○

ਲੁਕੱਟ ਮੀਟੀ ਖੇਡਦੇ ਖੇਡਦੇ ਲੁਕਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇਂ ।
ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਡੇ ਬੇਲੀ ਮੁਕਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇਂ ।

ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੇ ਵੀ ਹੁਣ ਯਾਰੇ ਮੋਤ ਪਈ ਮੰਡਲਾਵੇ,
ਸਾਡੇ ਸਾਹ ਵੀ ਚਲਦੇ ਚਲਦੇ ਚੁਕਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇਂ ।

ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਵੇਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੀ ਵੀਰਾਨੀ,
ਯਾਰ ਮੇਰੇ ਵੀ ਬੋਰੀਆ ਬਿਸਤਰ ਚੁਕਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇਂ ।

ਚੋਬ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਜੂੰ ਜੂੰ ਹੋਵੇ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਟੁਰੀਏ,
ਚੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਦ ਫੱਲ ਲਗਦਾ ਏ ਝੁਕਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇਂ ।

ਸੋਚ ਜ਼ਰਾ ਹੁਣ 'ਜੋਸ਼' ਕਿਵੇਂ ਤੂੰ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਵੇਂ ਗਾ,
ਅੱਖਾਂ ਚੋਂ ਤੇ ਖੂਹ ਹੰਜੂਆਂ ਦੇ ਸੁਕਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇਂ ।

○○○

ਸਾਨੂੰ ਛੰਗ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਮਾਰੇ ਨੇ ।
ਹੁਣ ਉਹ ਵੀ ਲਗਦੇ ਪਿਆਰੇ ਨੇ ।

ਓਥੇ ਯਾਰੀ ਕਿਵੇਂ ਤੋੜ ਚੜ੍ਹੇ,
ਜਿੱਥੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਵੇਰੀ ਸਾਰੇ ਨੇ ।

ਉਹ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਕੀ ਜਿੱਤੇ।
ਜਿਹਦੇ ਲੇਖ ਅਜ਼ਲ ਤੋਂ ਹਾਰੇ ਨੇ ।

ਤਿਰੀ ਯਾਦ 'ਚ ਪਲਕਾਂ ਤੇ ਅਬਰੂ,
ਇੰਜ ਚਮਕੇ ਜਿਵੇਂ ਤਾਰੇ ਨੇ ।

ਹੁਣ ਉਹਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਛੱਡ ਦੇ 'ਜੋਸ਼',
ਜਿਹਨੇ ਲਾਏ ਝੂਠੇ ਲਾਰੇ ਨੇ ।

○○○

ਏਥੇ ਥਾ ਥਾ ਤੇ ਫੰਦੇ ਨੇਂ ।
ਹਾਲਾਤ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੰਦੇ ਨੇਂ ।

ਫਿਰ ਕੀਕਣ ਕੁਕਤੀ ਕਤੁਕ ਹੋਵੇ,
ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਅੰਡੇ ਚੰਦੇ ਨੇਂ ।

ਅਸਾਂ ਜੀਣਾ ਮਰਨਾ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ,
ਜੈਸੇ ਨੇਂ, ਰੱਬ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੇਂ ।

ਨਈਂ ਸਿਖਦੇ ਅਕਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਚੋਂ,
ਬਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਔਜ ਫੰਦੇ ਨੇਂ ।

ਉਹ ਇਕ ਨੰਬਰ ਅਖਵਾਏ 'ਜੈਸ਼',
ਜਿਹਦੇ ਦੋ ਨੰਬਰ ਦੇ ਪੰਦੇ ਨੇਂ ।

○○○

ਏਥੇ ਵਖਤ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਂਦੇ ਨੇਂ ।
ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੇ ਸਹਿੰਦੇ ਨੇਂ ।

ਉਹ ਸੂਹਜ ਵਾਂਗੂੰ ਤਪ ਜਾਂਦਾ ਏ,
ਜਿਸ ਰੁੱਖ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਬਹਿੰਦੇ ਨੇਂ ।

ਕੁਝ ਪਾਗਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਦੀ ਕਦੀ
ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਿਆਣਾ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇਂ ।

ਉਹ ਕਰਦੇ ਜੇਹੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨੂੰ
ਜਿਹੜੇ ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਫਿਰ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇਂ ।

ਜੇਸ਼ ਉਹੋ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਹੁੰਦੇ,
ਜਿਹੜੇ ਖੰਗਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਹਿੰਦੇ ਨੇਂ ।

○○○

ਜਿਹੜੇ ਪੈਂਡੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਂਦੇ,
ਉਹੋ ਇਕ ਦਿਨ ਮਨਜ਼ਿਲ ਹੋਂਦੇ ।

ਓਦੋਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲ ਪੈਂਦਾ,
ਦੁਖੜੇ ਜਦੋਂ ਮੁਕਾਬਿਲ ਹੋਂਦੇ ।

ਅੰਨ੍ਹੇ ਨੇ ਉਹ ਅੱਖੀਆਂ ਵਾਲੇ,
ਗਾਡਲ ਜਿਹਨਾ ਦੇ ਦਿਲ ਹੋਂਦੇ ।

ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਜਿਹੜੇ ਨਾ ਬੋਲਣ,
'ਜੋਸ਼' ਉਹ ਜਾਦੂ ਬਾਡਿਲ ਹੋਂਦੇ ।

○○○

ਦਿਲ ਦੇ ਬੂਹੇ

ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਅਦਬੀ ਸਫ਼ਹੇ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਾਇਰ ਦੀ ਤਹਿਰੀਰ ਤੇ ਤਸਵੀਰ ਬੜੀ ਕਸਰਤ ਨਾਲ ਦਿਸਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਏ ਉਹ ਏ. ਜੀ. ਜੋਸ਼ ਹੋਰੀ ਨੇ।

ਉਹ ਇਕ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਛੱਪਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਅਦਬੀ ਰਿਸਾਲੇ "ਅਦਬ ਦੋਸਤ" ਦੇ ਮੁਦੀਰ ਵੀ ਨੇ। ਅਦਬੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਏ ਅਦਬ ਦੋਸਤ ਤੇ ਵਖਰੇ ਵਖਰੇ ਤੇ ਨਿਖੜੇ ਹੋਏ ਅਦਬੀ ਟੋਲਿਆਂ ਦੇ। ਅਸ ਵਿਚ ਸੁਲਹ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਾਹ ਵਾਲੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੋਈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਿਆਬ ਵੀ ਰਹੇ। ਸਾਰੇ ਅਦਬੀ ਹਲਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਉਹ ਅਦੀਬਾਂ, ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀ "ਬੇ ਲੋਸ਼ ਖ਼ਿਦਮਤ" ਕਰਦੇ ਨੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਰਦੂ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਤੀਜੀ ਕਿਤਾਬ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਦਰੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਏ "ਦਿਲ ਦੇ ਬੂਹੇ" ਜਿਹੜੀ ਮਾਸ਼ੁਮੀਅਤ ਤੇ ਇਨਸਾਨ ਦੋਸਤੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਤੇ ਹਸਤੀ ਵਿਚ ਏ, ਇਹਹੀ ਸਿਫ਼ਤ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਵੀ ਨੁਮਾਇਆਂ ਸਿਫ਼ਤ ਏ ਚਾਹੇ ਉਹ ਉਰਦੂ 'ਚ ਹੋਵੇ ਤੇ ਚਾਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ। ਉਹ ਯਕ ਰੰਗੀ ਜਿਹੜੀ ਸਾਨੂੰ ਅਜ ਦਾ ਉਰਦੂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਏ। ਜੋਸ਼ ਹੋਰੀ ਤੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਏਸ ਰਵਾਜੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੇ ਆ ਬੇ ਮਾਅਨੀ ਤਰਕੀਬਾਂ, ਇਸਤਫ਼ਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਤੇ ਇੱਕੋ ਲਹਿਜ਼ੇ ਪਨ ਤੋਂ ਪਾਏ ਜਾਏ ਏ। ਸਿੱਧੇ ਸਾਦੇ ਖ਼ਿਆਲਾਂ ਦਾ ਸਿਧਾ ਸਾਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਏ ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਲਾਮ ਨੂੰ ਖਾਹ ਮੁਖਾਹ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ ਤੇ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਜ਼ਮੂਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਈ ਰਖਦਾ ਏ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਨੂੰ ਆਮ ਰਸਮੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਈਂ ਹੋਣ ਦੇਂਦਾ।

ਮੁਨੀਰ ਨਿਆਜ਼ੀ,

ਲਾਹੌਰ

15-8-1994

ਅੱਲਾਮਾ ਇਕਬਾਲ ਹੋਰਾਂ ਆਖਿਆ ਸੀ:

ਅਮਲ ਸੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਨਤੀ ਹੈ.....

ਏ. ਜੀ. ਜੋਸ਼ ਹੋਰਾਂ ਇਹਨੂੰ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਵਿਹਲੇ ਨਈਂ ਬਹਿੰਦੇ, ਰੁੱਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਉਹ ਬੜੇ ਉਦਮੀ ਬੰਦੇ ਨੇ। ਜੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਧਾਰ ਲੈਣ, ਉਹਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾਤ੍ਰ ਕੇ ਹੀ ਸਾਹ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਆਪਣੇ ਏਸ ਉਦਮ ਪਾਰੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵੇਖਦਿਆਂ ਵੇਖਦਿਆਂ ਉਰਦੂ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਪਰਿਆ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਣਾ ਲਈ। ਕਈਆਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰਾਂ ਗਾਲ ਕੇ ਵੀ ਇਹ ਥਾਂ ਨਸੀਬ ਨਈਂ ਹੁੰਦੀ। ਏਥੋਂ ਤੋਂਤੀ ਅਪਤਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਿਲਣ ਵਰਤਣ ਦਾ ਸੁਭਾ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਰਾਹਵਾਂ ਕੱਢ ਲੈਂਦਾ ਏ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਰਦੂ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੇ ਮਜਮੂਏ "ਦੇਰ ਆਇਅਦ" ਤੇ "ਇਸ਼ਕ ਕੇ ਦੋ ਮੋਸਮ" ਦੀ ਨਈਂ, ਅਦਬੀ ਜਰਗੇ, "ਦੋਸਤ" ਦੀ ਸਦਾਰਤ ਤੇ ਅਦਬੀ ਰਿਸਾਲੇ "ਅਦਬ ਦੋਸਤ" ਦੀ ਐਡੀਟਰੀ ਵੀ ਏ। ਤੇ ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ "ਦਿਲ ਦੇ ਬੂਹੇ" ਖੋਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੇ ਜਰਗੇ ਵਲ ਮੂੰਹ ਕੀਤਾ ਏ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਏ ਪਈ ਉਰਦੂ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਆਖਣਗੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਰਦੂ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਾਂਗੂੰ ਸਿਧੀ ਸਾਦੀ ਤੇ ਨਿੱਘੀ ਏ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਗੁੰਝਲਾਂ ਤੇ ਲਪੇਟੇ ਨਹੀਂ, ਜਿਹੜੇ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭੰਡਲ ਭੂਸੇ ਵਿਚ ਪਾਈ ਰੱਖਣ।

ਅਹਿਮਦ ਰਾਹੀ,

ਪਹਿਲੀ ਅਗਸਤ 1995